

Kiállítások

Árpádházi királyok

Salló István Árpádházi királyok címen a budapesti Vármegye Galériában fafaragásaiból tartott kiállítást.

***

Amikorra megnőttek a fák

Amikorra megnőttek a fák címmel rendezték meg idén a II. Ábrahámhegyi Fényképkiallítást a Bernáth Aurél Galériában. A tárlaton fényképek, térképek, képeslapok láthatók a jelenből és a múltból, Ábrahámhegyről és a Balatonról. A kiállítást dr. Ghimessy László erdőmérnök készítette.

***

A fa nála újra élni kezd

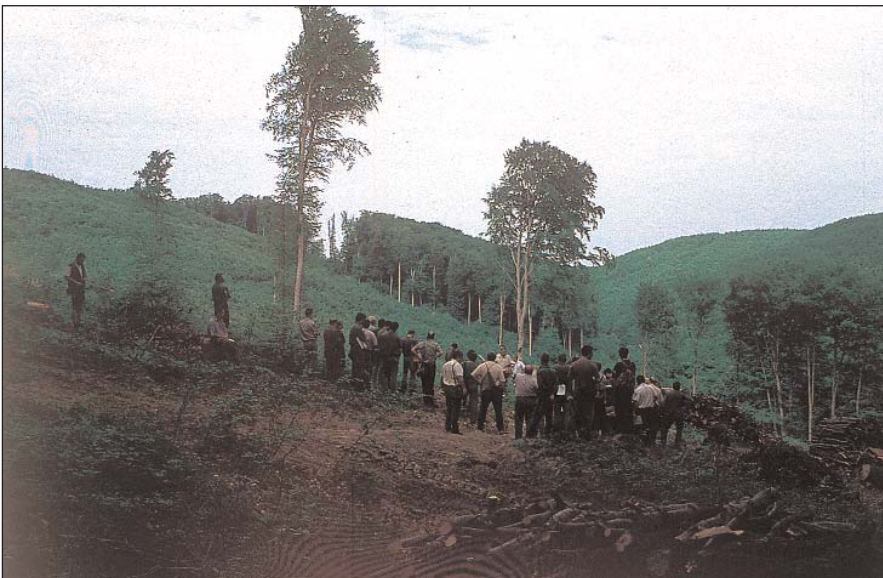

Bognár László szobrászművész A fa nála újra élni kezd című időszakos kiállítását láthattuk a Soproni Erdészeti Múzeumban

Erdőgazdálkodás – természetvédelem

Örvedetesen megszáporodtak ebben az évben azok a rendezvények, melyeken a rendezők nem a konfliktus fokozását, sokkal inkább a közös párbeszédet kívánták szorgalmazni. Erdészek és a természetvédelmi hivatalok munkatársai cserélték ki gondolataikat, s ami a legfőbb, a terepen mutatták be erdész kollégáink a témában elért eredményeket, fejtették ki a kibontakozás mindenki számára elfogadható érveiket.

Kétségtelen, hogy ez a gyakorlat jelentheti a jövőt.

Természetvédelem és/vagy erdőgazdálkodás?

Rendkívül sajnálom, hogy 4 évvel a természetvédelemről, erdő- és vadvédelemről szóló törvények megalkotása után még ilyen szintű konferenciát kell tartani. Ezért a témaválasztásuk telitalálat. Ebből az következik, hogy valami, úgy látszik, nem működik. A tét pedig nem kevesebb, mint a nemzeti vagyont jelentő erdeink 15–20%-ában folytatható gazdálkodás. Az a nemzeti vagyon, ami, hála Istennek, nem mozdítható, és ezért még tudunk róla beszélni.

Én olyan helyről érkeztem, ahol ez a téma már 10 éve így fogalmazható: „Erdőgazdálkodás és természetvédelem”. Ez nem a reklám helye!

Részvénytársaságunk, a MEFAG Rt. kapcsolata a természetvédelemmel országosan is példaértékű. Mitől vagy kitől lett az?

Az 1995-ben létrehozott Duna–Dráva Nemzeti Park első igazgatója dr. Lehmann Antal volt, aki a Janus Pannónius Tudományegyetem természetföldrajz professzora. Mint ilyen képzettségű szakember, kiválóan ismerte e

szűkebb térség élővilágát, természeti adottságait.

Követendő alapelvei voltak:

- Az a tény, hogy ma viszonylag sok védett erdei természeti terület van, egyértelműen az erdészek munkáját is dicséri.

- Az erdőben gazdálkodást kell folytatni – ahol csak lehet –, mert a passzív természetvédelem többet árt, mint használ.

- Védendő természeti értékek esetén a természetvédelem legfontosabb feladata konkrétan meghatározni a védelem indokát, módját, a korlátozás tér- és időbeli határait, és mindezt a gazdálkodó tudomására kell hozni.

- Ő volt, aki a természetvédelem részéről a jobbát nyújtotta nekünk, gazdálkodóknak, és elindította a Dél-Dunántúl hat részvénytársaságában az évente ismétlődő Természetvédelem–Erdőgazdálkodás konferenciákat.

- Továbbá ő volt, aki gyakorlatias szellemiséget vitt a természetvédelembe.

Mi lett ennek a hozzádéma a gazdálkodó oldaláról?

Többek között az, hogy nekünk is ki kellett jönni az erdőből, és kissé más szemlélettel figyelni a természetvédelem igényeit. De ugyanezt kellett tennie a Felügyeletnek is.

Sajnos az 1996-ban megszületett törvények mindkét oldalról felhőzték az eget. A törvények óriási jogokkal és súlyos kötelezettségekkel ruházták fel a résztvevőket mindhárom területről – Állami Erdőrendezési Szolgálat, Természetvédelem, Részvénytársaságok.

A gazdálkodónak kötelessége az erdő- és természetvédelmi törvény előírásai szerint dolgozni. De joga a Természetvédelmi törvény 72–73. paragrafusa értelmében korlátozásból eredő többletköltséget elismertetni. (Erre mindmáig nincs pénz.) Hamis állítás: az állam az államnak nem fizet.

A természetvédelem kötelessége a törvény betartása; amennyiben kezelő, a kezelési terv elkészítése (de nincs végrehajtási rendelet a birtokában).

Röviden fogalmazva: törvény van, végrehajtási rendelet nincs; korlátozás van, ellentételezés nincs. Mindkét fél számára több, mint kellemtelen.

Megítélésem szerint ezért alakultak ki a székértáborok és szűkült le a természetvédelem(tv)őr és kerületvezető erdész presztízscsatájára. (Nekik végre kell hajtani az egységesen kialakított elvek szerint a törvény előírásait.)

Megoldható ez az áldatlan helyzet? Meggyőződésem szerint igen, és pedig az alábbi javaslatok mellett – mert nézzük meg, mi lehet a közös cél a gazdálkodásban és a természetvédelemben:

- Termőhelyálló – lehetőleg őshonos fafaját – elegyes, stabil életközösség létrehozása, tartamos fenntartása és többcélú hasznosítása.

- Olyan kis-, közepes, nagycsoportos felépítésű állományszerkezet kialakítása, amely vertikális szerkezeténél fogva biztosítja a biológiai sokféleséget.

- Természetes úton, önmegújulással létrejött erdők, amelyekben kialakult az élőhelyi egyensúly erdő- és vadállomány között.

- És: kíméletes technológia!

A felsoroltak nem mások, mint a *H. Krutsch* által kitűnően megfogalmazott *természeteszerű vagy természetközeli gazdálkodás* kritériumai.

Tehát nem többszáz hektáros vágásos egykorú erdőképek, hanem térben és időben tagolt, egyenlőtlen felépítésű erdők (tömbök). Ennek során megmarad a sziklakibívásos gerincél virágos kőrises-cseres állománya, nem termelődik le a szurdokvölgy. Nem történik fa-

használat olyan területeken, amelyek ökonómiaiilag tökéletesen veszteségesek és az életben nem lehet jobbat tenni helyettük.

Ez már csapatjáték! Ebben mindenkinek részt kell vennie. Más szemlélettel!

- Korszerűsíteni kell az erdészeti és természetvédelmi szakhatóságot. Más típusú üzemterv-felügyelet kell.

- Módosítani kell a finanszírozást.

- Meg kell alkotni végre a kezelési játékszabályokat.

- A természetvédelemnek konkrétan meg kell mondani, mit miért véd! Érezze a gazdálkodó, hogy határozott koncepciója van!

Azért valljuk be azt is őszintén, hogy a jelenlegi vágásos üzemmódban kezelt állományaink véghasználatát tekintve az Erdőtörvény legalább olyan korlát, mint a Természetvédelmi törvény. Miért?

Nem egyedi eset a 80–90–100 éves többszáz hektáros egykorú tömb. Ahol 110 éves a vágásérettségi kor, 20 év alatt kellene letermelni 200 ha-t. De az

Az OEE Erdőművelési és Erdőhasználati Szakosztálya hagyományos közös rendezvényét 2000. június 14–15-én tartotta a Mecsekben, a Mecseki Erdészeti Rt. szervezésében és vendéglátásában. A szervezés oroszán részét *Ripszám István* hcs. titkár látta el.

Elsőként *Káldy József* vezérigazgató köszöntötte a két szakosztály tagjait, s bemutatta a részvénytársaság tevékenységét. Az elmondottakból kiderült, hogy az alaptervekenyiségek mellett az rt. sikerágazata a közönségkapcsolatok ápolása, a szakmai ismeretterjesztés is.

A két félnapos szakmai program a természeteszerű erdőgazdálkodás lehetőségeit és módszereit mutatta be a Mecsekben. A bemutatók programját *dr. Papp Tivadar* vezérigazgató-helyettes irányítása alapján állították össze.

A 90%-ban természetvédelmi oltalom alatt álló Kárászi Erdészeti erdőgazdálkodását *Szönyi János* erdészeti igazgató ismertette. A Hosszúhetény 150 erdőrészletben hagyásfás végvágás utáni állapotot tekintettünk meg. A hagyásfák mennyiségén (65 m³/ha), a látottak szerinti vagy más elhelyezkedésén (szálanként, foltosan, szegélyben, út mellett) vita bontakozott ki. Volt, aki úgy vélte, bizonyos gazdasági gondok lehetetlené tehetik a hagyásfák visszahagyását. A látottak, az elhangzottak és a társadalom tevékenységünkről alkotott véleményének ismeretében megállapíthat-

5 ha-os korlát miatt nem teheti meg a gazdálkodó. Ha elkezdi 100 éves korban, 130–140 éves lesz, mire befejezi. Ekkor a fát villával lehet kihordani az erdőből. Óriási nemzetgazdasági kár!

Ezért kell a szakigazgatást korszerűsíteni, hogy ezáltal mód nyíljon:

- 200–300 ha-os tömbök megbontására,

- nem részlethez kötött – de annak határait megtartó tervezésre,

- a magzókor (70–80 év) elérése után már többféle beavatkozásra,

- a természetvédelmi értékek előre tudatosított védelmére.

Ez nem kevés! Lehet, hogy törvénymódosításra is szükség van a megoldáshoz.

Amennyiben ma közösen hozzá sem kezdünk, akkor a mai eszmecsere meghívóját nyugodtan megcímezhetjük az unokáinknak!

Dr. Papp Tivadar

(Az előadás Sopronban hangzott el a basonló nevű konferencián)

Szakosztály rendezvény

jük, hogy lehet vitatkozni, párbeszédet folytatni, de egyet nem célszerű: hagyásfa nélkül tarra vágni vagy végvágni erdeinket.

A Hosszúhetény 6A, 6B és 108A erdőrészleteken keresztül vizsgáltuk a Kárászi Erdészeti digitális térképeken (készítette *Váradly József* műszaki vezető) is bemutatott azon gondját, hogy nagy területű, egykorú tömbjei részben a természetvédelmi elvárások, részben az erdőgazdálkodás megújuló igényei miatt a hagyományos fogalomrendszerrel és adminisztrációval nehezen kezelhetők. Ezekben az ideális állapotú elegyes lombdörökben az újulatos foltok felszabadítása (szálalóvágással) vagy a vágásérett fák kitermelése (Pro Silva) nehezen értelmezhető az erdészeti igazgatás mai erdőrészletre, legfeljebb állományrészre egységes előírást adó és számonkérő módszerével. Több vélemény is elhangzott, mely a jelenlegi megoldásokkal is biztosítva látta az erdőrészletek ökológikus kezelésének lehetőségét. A merev határok, kötöttségek oldása (tervezésben, felügyeletben, finanszírozásban) jótékonyan segíthetné a természeteszerű erdőgazdálkodás általánossá válását. Örültünk, hogy ezeket a gondokat *Csóka Péter*, az ÁESZ főigazgatója is velünk tekintette át.

Másnap az Árpádtetői Erdészeti területén *Papp Kálmán* erdészeti igazgató volt a vendéglátónk. Az erdészeti területének